

Vec C-38/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

22. január 2021

Vnútroštátny súd:

Landgericht Ravensburg

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

30. december 2020

Žalobca:

VK

Žalovaná:

BMW Bank GmbH

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Lízingová zmluva – Jej kvalifikácia ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere – Povinné informácie – Smernica 2008/48/ES – Právo na odstúpenie od zmluvy – Zánik práva na odstúpenie od zmluvy – Zneužívajúce uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad práva Únie, článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

1. O fikcii zákonnosti podľa článku 247 § 6 ods. 2 tretej vety, § 12 ods. 1 tretej vety EGBGB

- a) Sú článok 247 § 6 ods. 2 tretia veta a článok 247 § 12 ods. 1 tretia veta EGBGB, pokiaľ konštatujú, že zmluvné ustanovenia odporujúce ustanoveniam článku 10 ods. 2 písm. p) smernice 2008/48/ES vyhovujú požiadavkám článku 247 § 6 ods. 2 prvej a druhej vety EGBGB a požiadavkám stanoveným v článku 247 § 12 ods. 1 druhej vete bode 2 písm. b) EGBGB, v rozpore s článkom 10 ods. 2 písm. p) a článkom 14 ods. 1 smernice 2008/48/ES?

Ak áno:

- b) Vyplýva z práva Únie, najmä z článku 10 ods. 2 písm. p) a článku 14 ods. 1 smernice 2008/48/ES, že článok 247 § 6 ods. 2 tretia veta a článok 247 § 12 ods. 1 tretia veta EGBGB sa neuplatnia, pokiaľ konštatujú, že zmluvné ustanovenia odporujúce ustanoveniam článku 10 ods. 2 písm. p) smernice 2008/48/ES vyhovujú požiadavkám článku 247 § 6 ods. 2 prvej a druhej vety EGBGB a požiadavkám stanoveným v článku 247 § 12 ods. 1 druhej vete bode 2 písm. b) EGBGB?

Ak je odpoveď na otázku 1. b) záporná:

2. O povinných informáciách podľa článku 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES

- a) Má sa článok 10 ods. 2 písm. p) smernice 2008/48/ES) vykladať v tom zmysle, že výška úroku za deň, ktorá sa má uviesť v zmluve o úvere, musí matematicky vyplývať zo zmluvnej úrokovej sadzby úveru uvedenej v zmluve?

- b) Má sa článok 10 ods. 2 písm. l) smernice 2008/48/ES vykladať v tom zmysle, že sa má v absolútnej hodnote uviesť úroková sadzba pre prípad oneskorených platieb platná v čase uzavretia zmluvy o úvere, resp. sa má v absolútnej hodnote uviesť aspoň referenčná úroková sadzba [v tomto prípade základná úroková sadzba podľa § 247 Bürgerliches Gesetzbuch (Občiansky zákonník, ďalej len „BGB)], z ktorej sa zvýšením (v tomto prípade o päť percentuálnych bodov podľa § 288 ods. 1 druhej vety BGB) vypočíta platná úroková sadzba pre prípad oneskorených platieb, a musí byť spotrebiteľ informovaný o referenčnej úrokovej sadzbe (základnej úrokovej sadzbe) a jej premenlivosti?
- c) Má sa článok 10 ods. 2 písm. t) smernice 2008/48/ES vykladať v tom zmysle, že v texte zmluvy o úvere musia byť uvedené podstatné formálne náležitosti pre prístup k sťažnosti a/alebo prostriedku nápravy v rámci mimosúdneho mechanizmu vybavovania sťažností a/alebo zaistenia nápravy?

Ak je aspoň jedna z odpovedí na vyššie uvedené otázky 2. a) až c) kladná:

- d) Má sa článok 14 ods. 1 druhá veta písm. b) smernice 2008/48/ES vykladať v tom zmysle, že lehota na odstúpenie od zmluvy začína plynúť len vtedy, ak informácie podľa článku 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES boli poskytnuté úplne a správne?

Ak nie:

- e) Aké sú smerodajné kritériá pre začatie plynutia lehoty na odstúpenie zmluvy napriek neúplným alebo nesprávnym informáciám?

Ak sú odpovede na vyššie uvedené otázky 1. a) a/alebo aspoň jednu z otázok II. 2. a) až c) kladné:

3. O zániku práva na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 2008/48/ES:

- a) Podlieha právo na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 2008/48/ES zániku?

Ak áno:

- b) Ide v prípade zániku o časové ohraničenie práva na odstúpenie od zmluvy, ktoré musí byť upravené v parlamentnom zákone?

Ak nie:

- c) Predpokladá zánik práva zo subjektívneho hľadiska, že spotrebiteľ vedel o existencii svojho práva na odstúpenie od zmluvy alebo je

aspoň zodpovedný za to, že o ňom nevedel z dôvodu hrubej nedbanlivosti?

Ak nie:

- d) Bráni možnosť veriteľa dodatočne poskytnúť informácie dlžníkovi podľa článku 14 ods. 1 druhej vety písm. b) smernice 2008/48/ES a tým vyvolať začatie plynutia lehoty na odstúpenie od zmluvy, uplatneniu právnej úpravy týkajúcej sa zániku práva na základe dobrej viery?

Ak nie:

- e) Je to v súlade s pevne stanovenými zásadami medzinárodného práva, ktorými sú podľa Grundgesetz (základný zákon, ďalej len „GG“) viazané nemecké súdy?

Ak áno:

- f) Ako má nemecký subjekt uplatňujúci právo vyriešiť konflikt medzi záväznými predpismi medzinárodného práva a požiadavkami Súdneho dvora Európskej únie?

4. O uznaní zneužívajúceho uplatnenia práva spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 2008/48/ES:

- a) Môže uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 2008/48/ES predstavovať zneužitie práva?

Ak áno:

- b) Ide v prípade uznania zneužívajúceho uplatnenia práva na odstúpenie od zmluvy o obmedzenie práva na odstúpenie od zmluvy, ktoré musí byť upravené v parlamentnom zákone?

Ak nie:

- c) Predpokladá uznanie zneužívajúceho uplatnenia práva na odstúpenie od zmluvy zo subjektívneho hľadiska, že spotrebiteľ vedel o existencii svojho práva na odstúpenie od zmluvy alebo je aspoň zodpovedný za to, že o ňom nevedel z dôvodu hrubej nedbanlivosti?

Ak nie:

- d) Bráni možnosť veriteľa dodatočne poskytnúť informácie dlžníkovi podľa článku 14 ods. 1 druhej vety písm. b) smernice 2008/48/ES a tým vyvolať začatie plynutia lehoty na odstúpenie od zmluvy uznaní zneužívajúceho uplatnenia práva na odstúpenie od zmluvy na základe dobrej viery?

Ak nie:

- e) Je to v súlade s pevne stanovenými zásadami medzinárodného práva, ktorými sú podľa základného zákona viazané nemecké súdy?

Ak áno:

- f) Ako má nemecký subjekt uplatňujúci právo vyriešiť konflikt medzi záväznými predpismi medzinárodného práva a požiadavkami Súdneho dvora Európskej únie?

Uvádzané právne predpisy Únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „smernica 2008/48“), najmä článok 10 ods. 2 písm. f), l), p) a t), ako aj článok 14 ods. 1 druhá veta písm. b)

Uvádzané vnútroštátne predpisy

Grundgesetz (základný zákon, ďalej len „GG“), najmä článok 25

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (zákon, ktorým sa zavádza Občiansky zákonník, ďalej len „EGBGB“), článok 247, § 3, 6, 7 a 12

Bürgerliches Gesetzbuch (Občiansky zákonník, ďalej len „BGB“), najmä § 242, 247, 288, 355, 356b, 357, 357a, 495 a 506. § 506 ods. 1 BGB stanovuje, že ustanovenia platné pre všeobecné zmluvy o spotrebiteľskom úvere sa majú primerane uplatniť na také zmluvy, ktorými podnikateľ poskytuje spotrebiteľovi inú odplatnú pomoc pri financovaní. Podľa odseku 2 sa zmluvy medzi podnikateľom a spotrebiteľom o odplatnom užívaní veci považujú za odplatnú pomoc pri financovaní okrem iného vtedy, keď je dohodnuté, že spotrebiteľ musí pri ukončení zmluvy uhradiť určitú hodnotu veci (§ 506 ods. 2 bod 3 BGB).

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Žalobca uzavrel so žalovanou 10. novembra 2018 lízingovú zmluvu týkajúcu sa motorového vozidla, ktoré sa malo používať na súkromné účely. Bolo dohodnuté, že žalobca bude uhrádzať platby v celkovej výške 12 486,80 eura, ktorá sa skladala z akontácie vo výške 4 760 eur pri prevzatí vozidla a z ďalších 24 lízingových splátok po 321,95 eura. Zmluvne dohodnutá úroková sadzba úveru predstavuje 3,49 % ročne za celú dobu platnosti zmluvy a ročná percentuálna miera nákladov je 3,55 % ročne. Istina je uvedená vo výške 40 294,85 eura a zodpovedá obstarávacej cene vozidla. Ďalej bolo dohodnuté, že žalobca môže najazdiť 10 000 km za rok a že pri vrátení vozidla je povinný zaplatiť za každý najazdený kilometer, ktorý prekročí tento limit, 7,37 eurocentu a za každý

nenajazdený kilometer, ktorý nedosiahne tento limit, dostane 4,92 eurocentu. Lízingový nájomca je navyše povinný zaplatiť náhradu za zníženú hodnotu, ak vozidlo pri vrátení nebude v stave zodpovedajúcom jeho veku a dohodnutému počtu najazdených kilometrov.

- 2 Žalobca si prevzal vozidlo a od januára 2019 uhrádzal mesačné lízingové splátky. Žalobca listom z 25. júna 2019 odvolal svoje vyhlásenie smerujúce k uzavretiu lízingovej zmluvy.
- 3 V súvislosti s odstúpením zmluva obsahuje tieto informácie:

„Právo na odstúpenie od zmluvy

Vyhlásenie smerujúce k uzavretiu zmluvy môžete bez uvedenia dôvodov odvolať do 14 dní. Lehota začína plynúť po uzavretí zmluvy, ale až potom, čo dlžník dostal všetky povinné informácie podľa § 492 ods. 2 BGB (napríklad informácie o druhu úveru, informácie o istine, informácie o dobe platnosti zmluvy).“

„Dôsledky odstúpenia od zmluvy

Pokiaľ už došlo k odovzdaniu vozidla, do 30 dní ho musíte vrátiť a zaplatiť dohodnutú úrokovú sadzbu úveru za obdobie od odovzdania do vrátenia vozidla. Lehota začne plynúť odoslaním vyhlásenia o odstúpení od zmluvy. Za obdobie od odovzdania do vrátenia sa v prípade úplného prenechania na užívanie musia zaplatiť úroky vo výške 0,00 eura za deň. Táto suma sa primerane zníži, ak bolo vozidlo prenechané len na čiastočné užívanie.“

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 4 Žalobca sa domnieva, že odstúpenie od zmluvy je účinné, lebo lehota na odstúpenie od zmluvy nezačala plynúť, a odôvodňuje to okrem iného nedostatočnými povinnými informáciami. Žalobca preto navrhuje, aby súd určil, že žalovaná si na základe lízingovej zmluvy nemôže uplatniť nijaké práva – najmä nijaký nárok na zaplatenie lízingových splátok.
- 5 Žalovaná považuje žalobu za nedôvodnú. Odvoláva sa na to, že žalobca nemal právo na odstúpenie od zmluvy, keďže predpisy týkajúce sa odstúpenia, ktoré platia pre zmluvy o spotrebiteľskom úvere, sa neuplatnia na lízingové zmluvy. Okrem toho tvrdí, že žalobcovi v lízingovej zmluve riadne poskytla tak informáciu o odstúpení od zmluvy, ako aj všetky povinné informácie. Osobitne uvádza, že informácia o odstúpení od zmluvy presne zodpovedá zákonnému vzoru, takže sa uplatní fikcia správnosti informácie o odstúpení od zmluvy podľa článku 247 § 6 ods. 2 prvej a tretej vety EGBGB a odstúpenie od zmluvy je oneskorené.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 6 Úspešnosť žaloby závisí od toho, či odstúpenie od lízingovej zmluvy bolo účinné a či žalovaná prípadne môže vzniesť námietku založenú na zániku práva alebo námietku založenú na zneužívajúcom uplatnení práva na odstúpenie od zmluvy.
- 7 Podmienkou účinnosti vyhlásenia žalobcu o odstúpení od zmluvy v prvom rade je, že žalobca vôbec má právo na odstúpenie od zmluvy. To je otázne, lebo smernica 2008/48 sa podľa jej článku 2 ods. 2 písm. d) nevzťahuje na zmluvy o nájme alebo lízingové zmluvy, ak samotná zmluva ani iná samostatná zmluva nestanovuje povinnosť kúpy predmetu zmluvy. Podľa judikatúry Súdneho dvora však existuje jednoznačný záujem Únie na tom, aby sa ustanovenia prebraté z aktu Únie vykladali jednotne (rozsudok z 26. marca 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, bod 29).
- 8 Právnymi predpismi, ktoré sa uplatnia v prejednávacom prípade, sa preberajú také ustanovenia právnych predpisov Únie, lebo nemecký zákonodarca využil možnosť rozšíriť ustanovenia uvedené v smernici 2008/48 na oblasti, na ktoré sa jej rozsah pôsobnosti nevzťahuje, uvedenú v odôvodnení 10 tejto smernice. V dôsledku odkazu na ustanovenia týkajúce sa všeobecných zmlúv o spotrebiteľskom úvere, ktorý sa nachádza v § 506 ods. 1 prvej vete a v § 506 ods. 2 bode 3 BGB, platia ustanovenia smernice 2008/48 prebraté do vnútroštátneho práva analogicky aj pre lízingové zmluvy, ako je zmluva, o ktorú ide v prejednávacom prípade, keďže v popredí nie je prenechanie do užívania, ale financovanie. Z toho vyplýva, že žalobca má právo na odstúpenie od zmluvy.
- 9 Okrem toho vzniká otázka, či [odstúpenie od zmluvy] bolo oneskorené. Podmienkou účinnosti vyhlásenia žalobcu o odstúpení od zmluvy je, že lehota na odstúpenie od zmluvy v trvaní dvoch týždňov stanovená v § 355 ods. 2 prvej vete BGB v okamihu oznámenia odstúpenia od zmluvy ešte neuplynula. Podľa § 356b ods. 2 prvej vety BGB lehota na odstúpenie od zmluvy nezačne plynúť, ak povinné informácie podľa § 492 ods. 2 BGB a článku 247 § 6 až § 13 EGBGB nie sú úplne obsiahnuté v zmluve o úvere. Podľa § 356b ods. 2 druhej vety BGB začne v takom prípade lehota plynúť až po doplnení povinných informácií. V predmetnom prípade by sa malo vychádzať z neúplných povinných informácií najmä vtedy, ak informácia o odstúpení od zmluvy nebola riadne poskytnutá alebo aspoň jedna zo zákonom predpísaných informácií bola uvedená v zmluve o úvere neúplne alebo nesprávne.
- 10 V prípade neúplných povinných informácií by odstúpenie od zmluvy v zásade bolo prípustné, keďže nemecké právo nestanovuje, že v prípade zmlúv o spotrebiteľskom úvere právo na odstúpenie od zmluvy zaniká. Vnútroštátny zákonodarca sa vedome rozhodol pre časovo neohraničené právo na odstúpenie od zmluvy.
- 11 Bolo by však možné predpokladať, že ide o zánik alebo zneužívajúce uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy, ak by boli splnené podmienky, ktoré na tento účel

stanovuje vnútroštátne právo, a neodporovalo by to požiadavkám vyplývajúcim z práva Únie.

- 12 Vnútroštátny súd v súvislosti s prejudiciálnymi otázkami konkrétne uvádza:
- 13 O otázkach 1 písm. a) a 1 písm. b): Úvahy týkajúce sa otázok 1 a) a 1 b) v podstate zodpovedajú úvahám týkajúcim sa otázok 1 a) a 1 b), ktoré sa nachádzajú v bodoch 10 až 15 zhrnutia návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-336/20.
- 14 O otázke 2 a): Táto otázka sa týka uvedenia úrokovej sadzby úveru. V prejednávanej príhode je na strane 5 lízingovej zmluvy uvedená úroková sadzba úveru vo výške 3,49 % ročne, zatiaľ čo v informácii o odstúpení od zmluvy na strane 4 lízingovej zmluvy sú uvedené úroky vo výške 0,00 eura.
- 15 Rozhodnutie sporu závisí od toho, ako sa má chápať článok 10 ods. 2 písm. p) smernice 2008/48. Jeho znenie síce pripúšťa výklad, podľa ktorého možno spotrebiteľovi oznámiť, že výškou úroku za deň je suma, ktorá sa nemusí zhodovať so zmluvne dohodnutou úrokovou sadzbou úveru [tento názor zastáva Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko)].
- 16 V prospech iného chápania článku 10 ods. 2 písm. p) smernice 2008/48 však svedčí formulácia, ktorá sa nachádza v článku 14 ods. 3 písm. b) druhej vete tejto smernice, podľa ktorého sa úrok, ktorý má zaplatiť spotrebiteľ po uplatnení práva na odstúpenie od zmluvy za obdobie odo dňa, keď sa úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny, má vypočítavať na základe dohodnutej úrokovej sadzby úveru. Z tohto ustanovenia možno vyvodit', že aj výška úroku za deň musí matematicky vyplývať z úrokovej sadzby úveru podľa článku 10 ods. 2 písm. f) smernice 2008/48. V prospech tohto záveru svedčí aj skutočnosť, že informácie podľa článku 10 ods. 2 písm. p) tejto smernice musia byť uvedené zrozumiteľne a stručne. Ak sa totiž výška úroku za deň nedá vypočítavať na základe zmluvne dohodnutej úrokovej sadzby úveru, spotrebiteľ môže nadobudnúť dojem, že výška úroku za deň, ktorá sa odlišuje od dohodnutej sadzby úveru (ako v tomto prípade 0,00 eura), je len chybným údajom a že napriek tomu musí zaplatiť zmluvnú úrokovú sadzbu úveru.
- 17 O otázkach 2 b) až 2 e): Úvahy vnútroštátneho súdu týkajúce sa týchto otázok v podstate zodpovedajú úvahám týkajúcim sa príslušných otázok položených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-336/20 [otázky 2 b) až 2 d)].
- 18 O otázkach 3 a) až 3 f), ktoré sa týkajú zániku práva na odstúpenie od zmluvy: Vnútroštátny súd uvádza, že zánik práva na odstúpenie od zmluvy v nemeckom práve sa považuje za prípad nedovoleného výkonu práva z dôvodu odporujúceho si konania, pričom porušenie spočíva v nepoctivom omeškaní výkonu práva. Zánik práva na odstúpenie predpokladá, že oprávnenému subjektu prináleží právo, ktoré dlhší čas neuplatnil, hoci skutočne mohol, a že povinný subjekt sa mohol pripraviť na to a aj sa zariadil tak, že oprávnený subjekt svoje právo neuplatní. Ak

oprávnený subjekt svoje právo teraz predsa len uplatní, toto uplatnenie porušuje § 242 BGB (dobrá viera) z dôvodu protichodnosti terajšieho konania v porovnaní s predchádzajúcim konaním oprávneného subjektu.

- 19 Je však otázne, či sa táto právna úprava týkajúca sa zániku práva môže uplatniť na právo spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy [otázka 3 a)]. Podľa článku 14 ods. 1 druhej vety písm. a) a b) smernice 2008/48 začína štrnásťdňová lehota na odstúpenie od zmluvy plynúť buď uzavretím zmluvy, alebo v deň, v ktorom spotrebiteľ dostal informácie podľa článku 10 tejto smernice, ak tento deň nastal po dni uzavretia zmluvy. Z toho je potrebné odvodiť, že odstúpenie od zmluvy je časovo neohraničené, ak spotrebiteľ nedostal informácie podľa článku 10 smernice 2008/48. Z článku 14 ods. 1 druhej vety písm. b) tejto smernice sa dá navyše odvodiť, že veriteľ má poskytnutím informácií podľa článku 10 smernice kedykoľvek príležitosť vyvolať začatie plynutia lehoty na odstúpenie od zmluvy. Je preto zrejmé, že táto právna úprava týkajúca sa obdobia, v ktorom sa právo na odstúpenie od zmluvy môže uplatniť, je taxatívna, a popri nej neexistuje priestor pre časové ohraničenie práva na odstúpenie od zmluvy námietkou založenou na zániku práva.
- 20 Ak by sa na otázku 3 a) odpovedalo v tom zmysle, že uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 2008/48 podlieha zániku, vzniká otázka, či vnútroštátne súdy majú právomoc časovo ohraničiť právo na odstúpenie od zmluvy prostredníctvom vnútroštátnej právnej úpravy týkajúcej sa zániku práva, alebo či je na tento účel potrebná zákonná úprava prijatá parlamentom.
- 21 Súdny dvor síce rozhodol, že právo na odstúpenie od zmluvy možno časovo ohraničiť. V rozsudku z 19. decembra 2019, Rust-Hackner a i. (C-355/18 až C-357/18 a C-479/18, EU:C:2019:1123, bod 62), však zdôraznil, že v prípade takeého časového ohraničenia práva na odstúpenie od zmluvy musí byť zaručená praktická účinnosť cieľa sledovaného smernicou. Časové ohraničenie práva na odstúpenie od zmluvy s odvolaním sa len na všeobecne platné právne zásady by mohlo byť podľa tohto rozsudku vylúčené. Existovalo by najmä nebezpečenstvo, že možnosť uplatniť právo na odstúpenie od zmluvy bez časového ohraničenia, ktorú smernica vedome poskytuje, bude nadmerne obmedzená alebo dokonca anulovaná extenzívnym uplatnením § 242 BGB.
- 22 Ak bude odpoveď na prejudiciálnu otázku 3 b) záporná, treba objasniť, do akej miery zánik práva predpokladá, že spotrebiteľ bol informovaný o svojom práve na odstúpenie od zmluvy. Z doterajšej judikatúry Súdneho dvora možno vyvodiť, že zánik práva na odstúpenie od zmluvy prichádza do úvahy až od okamihu, v ktorom bol spotrebiteľ dostatočne informovaný o svojom práve na odstúpenie od zmluvy (uznesenie z 27. novembra 2007, Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret a Akar/Komisia, C-163/07 P, EU:C:2007:717, body 32 a 36). V prospech tohto záveru svedčí najmä zásada efektivity, ktorá sa uplatňuje v práve Únie. Spotrebiteľ totiž môže účinne uplatniť svoje právo na odstúpenie od zmluvy len vtedy, ak o ňom vôbec vie.

- 23 Ak bude odpoveď na otázku 3 c) záporná, treba objasniť, či možnosť veriteľ'a, aby spotrebiteľ'ovi dodatočne poskytol informácie podľa článku 14 ods. 1 druhej vety písm. b) smernice 2008/48 a tým vyvolal začatie plynutia lehoty na odstúpenie od zmluvy, bráni uplatneniu právnej úpravy týkajúcej sa zániku práva na základe dobrej viery. Podľa názoru vnútroštátneho súdu je zrejmé, že v prípade nesprávneho poskytnutia informácií podľa článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 *a priori* nemožno uplatniť námietku založenú na zániku práva. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa povinný subjekt nemôže úspešne odvolávať na dôvody právnej istoty na nápravu situácie, ktorú sám spôsobil tým, že nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu z práva Únie, a to oznámiť informácie o práve oprávneného subjektu odstúpiť od zmluvy alebo ju vypovedať (rozsudky z 19. decembra 2013, Endress, C- 209/12, EU:C:2013:864, bod 30; a z 13. decembra 2001, Heininger, C- 481/99, EU:C:2001:684, bod 47).
- 24 Ak bude odpoveď na prejudiciálnu otázku 3 d) záporná, je potrebné preskúmať, či je tento záver v súlade so zásadami, ktorými sú nemecké súdy viazané podľa základného zákona, a ako by nemecký subjekt uplatňujúci právo mal vyriešiť konflikt medzi záväznými predpismi medzinárodného práva a ustanoveniami práva Únie.
- 25 Inštitút zániku práva patrí ku všeobecným zásadám medzinárodného práva. Tieto všeobecné zásady sú súčasťou spolkového práva a podľa článku 25 ods. 2 základného zákona majú prednosť pred zákonmi. Preto sú pre nemecké súdy záväzné.
- 26 Možnosť zániku práva je uznaná v medzinárodnom práve. V literatúre týkajúcej sa medzinárodného práva je však nesporné, že subjekt oprávnený na výkon práva musí o svojom práve vedieť. Právo nemôže zaniknúť pri úplnej nečinnosti. V dôsledku toho by nemecký súd mohol skonštatovať zánik výkonu práva spotrebiteľ'a na odstúpenie od zmluvy len vtedy, ak oprávnený subjekt vedel alebo z dôvodu hrubej nedbanlivosti nevedel, že vôbec ešte mal právo na odstúpenie od zmluvy.
- 27 Ak by sa teda zásady, ktoré podľa práva Únie platia pre zánik výkonu práva spotrebiteľ'a na odstúpenie zmluvy v prípade zmlúv o spotrebiteľ'skom úvere, odlišovali od záväzných predpisov medzinárodného práva, Súdny dvor by v rámci pôsobnosti smernice 2008/48 musel objasniť, akými právnymi predpismi sa má vnútroštátny súd pri takomto konflikte predpisov riadiť.
- 28 Význam otázok 3 a) až 3 f) pre rozhodnutie sporu, ktorý vnútroštátny súd prejednáva, zhrnul vnútroštátny súd takto: Ak zánik výkonu práva na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 2008/48
- je *a priori* vylúčený,
 - alebo v každom prípade musí byť založený na parlamentnom zákone,

- alebo v každom prípade vyžaduje aspoň nevedomosť v dôsledku hrubej nedbanlivosti,
- alebo v každom prípade neprichádza do úvahy v prípade chýbajúceho dodatočného poučenia,
- alebo v každom prípade je v rozpore so záväznými predpismi medzinárodného práva, ak neexistuje aspoň nevedomosť oprávneného subjektu v dôsledku hrubej nedbanlivosti,

žalovaná v prejednávacom prípade nemôže uplatniť námietku založenú na zániku práva.

- 29 O otázkach 4 a) až 4 f) (zneužitie práva): Vo vnútroštátnej judikatúre a literatúre je sporné, či a za akých podmienok možno uplatnenie práva spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy v prípade zmlúv o spotrebiteľskom úvere posudzovať ako porušenie dobrej viery, a teda ako zneužitie práva. Pre výklad a uplatňovanie vnútroštátneho práva je preto dôležité, aké majú byť odpovede na prejudiciálne otázky 4 a) až 4 f).
- 30 Je sporné, či uplatnenie práva spotrebiteľa, ktorý je dlžníkom, na odstúpenie od zmluvy vôbec možno obmedziť uznaním porušenia dobrej viery. V neprospech toho svedčia nasledujúce argumenty, konkrétne:
- popri jednoznačnej právnej úprave v smernici už nie je priestor na obmedzenie práva na odstúpenie od zmluvy uznaním porušenia dobrej viery,
 - veriteľ môže kedykoľvek vyvolať začatie plynutia lehoty na odstúpenie zmluvy dodatočným poskytnutím informácií podľa článku 10 smernice 2008/48/ES,
 - právo na odstúpenie od zmluvy slúži nielen na ochranu jednotlivca, ale aj na dosiahnutie nadradených cieľov (prevencia nadmerného zadlženia, posilnenie stability finančného trhu),
 - smernica 2008/48/ES nedovoľuje členským štátom obmedziť právo na odstúpenie od zmluvy, najmä skrátiť lehotu na odstúpenie od zmluvy.
- 31 Ak by sa na prejudiciálnu otázku 4 a) odpovedalo v tom zmysle, že uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy môže predstavovať zneužitie práva, vzniká ďalšia otázka, či vnútroštátne súdy majú právomoc z tohto dôvodu časovo ohraničiť právo na odstúpenie od zmluvy, alebo či je na tento účel potrebná zákonná úprava prijatá parlamentom. Obmedzenie práva na odstúpenie od zmluvy s odvolaním sa len na všeobecne platné právne zásady je podľa názoru vnútroštátneho súdu vylúčené.
- 32 Tak ako v prípade uplatnenia právnej úpravy týkajúcej sa zániku práva totiž existuje nebezpečenstvo, že možnosť uplatniť právo na odstúpenie od zmluvy bez

časového ohraničenia, ktorú smernica vedome poskytuje, bude nadmerne obmedzená alebo dokonca anulovaná extenzívnym uplatnením § 242 BGBG. Rozšírenie ochrany založenej na vzore podľa článku 247 § 6 ods. 2 tretej vety a § 12 ods. 1 tretej vety EGBGB v judikatúre prostredníctvom uznania zneužívajúceho odvolania sa na neexistenciu ochrany založenej na vzore svedčí o tom, že právo na odstúpenie od zmluvy uplatnené neskôr než 14 dní po uzavretí zmluvy môže byť týmto spôsobom prakticky znemožnené.

- 33 Ak bude odpoveď na prejudiciálnu otázku 4 b) záporná, treba objasniť, do akej miery môže byť uznanie porušenia dobrej viery odôvodnené v prípade uplatnenia práva na odstúpenie od zmluvy neskôr než 14 dní po uzavretí zmluvy, hoci veriteľ riadne neinformoval spotrebiteľa o jeho práve na odstúpenie od zmluvy.
- 34 Ak bude odpoveď na prejudiciálnu otázku 4 c) záporná, vzniká otázka, či možnosť veriteľa dodatočne poskytnúť informácie dlžníkovi podľa článku 14 ods. 1 druhej vety písm. b) smernice 2008/48/ES a tým vyvolať začatie plynutie lehoty na odstúpenie od zmluvy bráni uznaniu porušenia dobrej viery.
- 35 Ak bude odpoveď na prejudiciálnu otázku 4 d) záporná, treba preskúmať, či je to zlučiteľné s pevne stanovenými zásadami medzinárodného práva, ktorými sú podľa základného zákona viazané nemecké súdy. Zásada dobrej viery patrí k všeobecným zásadám medzinárodného práva. Tieto všeobecné zásady sú súčasťou spolkového práva a podľa článku 25 ods. 2 GG majú prednosť pred zákonmi. Preto sú pre nemecké súdy záväzné.
- 36 Oprávnený subjekt musí podľa týchto zásad vedieť o svojom práve a až potom môže druhá strana spojiť právne účinky s tým, že tento subjekt neuplatnil toto právo. Spotrebiteľovi, ktorý bez hrubej nedbanlivosti nevie o práve na odstúpenie od zmluvy, ktoré stále má, nemožno vytýkať porušenie dobrej viery, ak uplatní svoje právo na odstúpenie od zmluvy až po dlhšom čase od uzavretia zmluvy a vyvodí z neho právne následky, ktoré sú podľa zákona prípustné.
- 37 Ak by sa zásady, ktoré podľa práva Únie platia pre zneužívajúce uplatnenie práva spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy, odlišovali od záväzných predpisov medzinárodného práva, Súdny dvor by v rámci pôsobnosti smernice 2008/48 musel objasniť, ako má vnútroštátny súd postupovať pri takomto konflikte predpisov.
- 38 Vnútroštátny súd sa domnieva, že prejudiciálne otázky 4 a) až 4 f) sú relevantné pre rozhodnutie o veci samej. Ak totiž uznanie zneužívajúceho uplatnenia práva na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 2008/48
 - je *a priori* vylúčené,
 - alebo v každom prípade vyžaduje právnu úpravu prijatú parlamentným zákonom,

- alebo v každom prípade vyžaduje aspoň nevedomosť spotrebiteľa v dôsledku hrubej nedbanlivosti,
- alebo v každom prípade sa neuplatní v prípade chýbajúceho dodatočného poučenia,
- alebo v každom prípade je v rozpore so záväznými predpismi medzinárodného práva, ak neexistuje aspoň nevedomosť oprávneného subjektu v dôsledku hrubej nedbanlivosti,

existencia konkrétnych podmienok porušenia § 242 BGB (dobrá viera) a ich posúdenie a zváženie v konkrétnom prípade by neboli rozhodujúce.

- 39 Vnútroštátny súd nakoniec poukazuje na to, že prejudiciálne otázky položené v tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa čiastočne prekrývajú s otázkami položenými vo veciach C-33/20, C-155/20, C-187/20 a C-336/20, ktoré sa už prejednávajú, a preto navrhuje spojiť tieto veci.

PRACOVNÝ DOKUMENT